

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklesiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XXIX. Piaē in Deum voces Constantini, & laus Confessorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

δυσσεβείας. ἢ ἀνατλάνας τὰ ἔργα, θάνατον
πανώλεθρον ἐδυσύχησαν. ἢ ζῶν αἰχίσην
διαγόντες, θανάτῳ ταύτῳ βαρυτέραν ἐπέ-
χρησαν, ἢ οἰον ἰθιμέτρως ταῖς ἀδικίαις τὰς π-
μωείας ἐκομίσατο. τοσῶτον γ' ἕκαστος ἐυ-
ερατο συμφορᾶς, ὅσον τις καὶ καταπολεμήσαι
τοῦ θεοῦ ὡς ἔσθ' νόμον ὑπ' ἀλογίας παρήχ-
θη ὡς αὐτοῖς μὴ τὰ περὶ τὴν ζῶν εἶναι βαρέα
μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑπογῆς κολαστηρίων χα-
ραπώτατον παρὰ δὸκασθ' τὸν φόβον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

Ὅτι Θεὸς ἦ καλῶν ὑπερίτω Κωνσταντῖνον
ἐξελέξατο.

Τοιαύτης δὴ καὶ ἐτῶ βαρείας δυσσεβείας
τὰ ἀνθρώπινα καλεχέσσης, καὶ τῆς κοινῶν
οἶον ὑπὸ νόσῳ λοιμώδους τινὸς ἀεθλῶν διαφ-
θαρῆν κινδυνουσίαν, καὶ θεραπείας σωτηρίας
ἐπολλῆς χρηζόντων, τίνα τὸ θεῖον ἔπινοεῖ κη-
φισμον, τίνα τῶν δεινῶν ἀπαλλαγὴν; ἐκείνο δ'
παντὸς ὀνοητέον θεῖον, ὁ μόνον καὶ οὐκ ἔστι, καὶ
διαρκῆ καὶ παντὸς ἔχει ἔχρονε τῶν δυνά-
μιν πάντως δ' ἐκόμπετο ἂν εἴη, τὸ τὴν πᾶσι
κρείττονος ἐυποίαν ὁμολογεῖν ἅσ' αὐτοῖς
ἐπιβόησεν ἔπινοεῖαν παρὰ τὴν ἐαυτῶ
βόλησιν ἔπινοεῖαν ἐζήτησέ τε καὶ ἐκέρων. ὅς
ἀπὸ τῆς πρὸς Βρεττανίους ἐκείνης θαλάσσης
ἀρξάμενος, καὶ τῶν μερῶν ἐνθα δὲσθ' τὸν ἠ-
λιον ἀνακλιτῶν τεταχθεὶς, κρείττονος τῆς δυνά-
μιν ἀπαθέρμενος καὶ διασκεδαννὺς τὰ κατέ-
χοντα πάντα δεινά. ἢ ἅμα μὲν ἀνακαλοῖτο
τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς τὴν ἀειτὸν σεμνότη-
τον νόμον θεραπείαν, τῆ παρ' ἐμῶ παιδιδό-
μῳ ὑπεργία. ἅμα δ' ἢ μακαριστῆ πίστεως
ἀνξίον ὑποχειραγωγῶ τῶ κρείττονος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'.

Εὐσεβὴς εἰς Θεὸν Κωνσταντῖνος φωνᾶς, καὶ ὁμολογητῶν
ἴσασθ'.

Οὐδέποτε γ' ἂν ἀγνώμων περὶ τὴν ὀφει-
λομένην χροίμῳ χάσει. ταύτην δόξην
διακονίαν, τῆτο κεχαρισμένον ἐμαυτῷ δῶρον
πρεσβύτας, μέγιστον τῶν ἐφ' ἡμῶν προσημιχίων.
ἢ βαρυτέρας καλεχόμενα συμφοραῖς, μέ-
γιστα δ' τὴν παρ' ἡμῶν θεραπείαν ἐπεβοᾶτο.

A mas delapsi calamitates, aut funditus
infelici exitu perierunt; aut vitam cum
fummo dedecore ducentes, eam quamvis
morte acerbiorem esse confessi sunt; &
injuste acta paribus quodammodo sup-
plicis rependerunt. Nam unusquisque
eorum eò gravioribus affectus est ma-
lis, quo vehementius divinam expu-
gnare legem, ut quidem sperabat, per
summam dementia instituerat. Ad eò
ut non solum præsentis vitæ mala eis
molesta esse viderentur: verum etiam
suppliciorum quæ apud inferos sunt
metus atque expectatio, multò acer-
bius ipsos torqueret.

CAPUT XXVIII.

Quod Deus Constantinum bonorum ministrum
elegit.

Porro cum tanta tamque gravis im-
pictas humanum genus occuparet, &
res publica velut lethali quadam lue gra-
fante, in extremum salutis discrimen ef-
set adducta, atque idcirco magna cura-
tione & salutari ope indigeret; quod-
dam solatium, quod remedium excogi-
tavit tum Deus, ut his nos malis libera-
ret? Deum vero cum dico, illum intel-
ligi oportet qui solus revera est Deus, &
C qui perpetuam omnino ævo obtinet pote-
statem. Neque vero arrogantia fuerit,
eum qui præstita à Deo beneficia fateat-
ur, magnifice loqui. Revera enim Deus
ministerium meum, tanquam idoneum
ad voluntatem suam implendam expe-
tiit, nostraque opera uti decrevit. Qui
ab Oceano illo Britannico, & ab iis re-
gionibus ubi Solem mergi fatalis neces-
sitas jubet, initio ducto; cælesti quadam
virtute, cuncta que orbem terrarum oc-
cupaverant mala expellens ac dissipans,
tum ut humanum genus ministerio no-
stro institutum atque informatum ad
sanctissimæ legis observantiam revoca-
retur; tum ut beatissima fides Deo ma-
nu ducente incrementum acciperet.

CAPUT XXIX.

Pia in Deum voces Constantini, & laus
Confessorum.

Neque enim ingratus unquam & col-
lati beneficii immemor fuerim:
cum hoc præstantissimum ministerium
summi muneris loco mihi indultum esse
certo crederem, ad Orientis tandem
partes perveni. Quæ cum gravioribus
calamitatibus vexarentur, majus quoque
M m m

à nobis remedium postulabant. Proflus vero animam totam, & omne quod spiro; quicquid denique in intimis mentis recessibus volvitur, id summo Deo à me deberi firmissimè credo. Equidem probè scio, eos qui spem rerum caelestium rectè ac sincerè consecrati sunt, eamq; in Dei domicilio firmè & peculiariter collocaverunt, hominum benevolentiam minimè indigere: quippe qui eo majoribus potiantur honoribus, quo se longius à mortalitatis vitis ac sceleribus subdlexerunt. Nihilotamen minus acerbissimas necessitates ipsis ad tempus impositas, & cruciatus minimè convenientes, ab hominibus omni culpa ac reprehensione vacuis quam longissimè depellere, nostri officii esse ducō. Alioquin absurdissimum fuerit, eorum animi fortitudinem atque constantiam, dum illi quidem qui ob dei cultum ipsos persequi in animum induxerant regnarent, spectatam & cognitam fuisse: Dei autem famulo Imperium administrante, eorundem gloriam ad illustrius ac beatius fastigium non esse propectam.

Α πάντως ἡ ψυχὴν ὄλω, ἢ πᾶν ὅ, τῆς ἀντιπένω, ἢ ὅλως εἰ τι τῆς διανοίας ἐν δόξα τῆς εὐφροσύνης, τὸ τὸ μέγιστον Θεοῦ ὀφείλει εἶναι ἡμῶν, ἀσφαλῶς πεπεσῶκα. οἷα μὲν αὐτὸ ἀκρίτως, ὡς εἰς τῆς παρ' ἀνθρώπων ἐπινοίας χεῖρον ἀν' οἰ τὴν ἐξάνιον ὀρθῶς μετὰ δόξαστες ἐλπίδα, ἢ ταύτην ἐξαιρέτον τε καὶ βασιλῖδα ἀσφαλῶς ἐπὶ τῶν θεῶν καθύπερθε αὐτοῖν τόπων, τοσάτω τε ἡμῶν δόξα αὐτοῖς μετὰ ζῶντων, ὅσα πᾶς σφᾶς αὐτῶν γίνωμαι ἐπινοίας τῶν δεινῶν ἐχώρισαν. τὰς ἀνατολὰς ἰσομῶς τὰς πρὸς κείρον ἐπένεχθῆσαι ἀπὸ τῆς ἐτάς ἐπερογκῆσας βασιάνες, δόξα τῶν ἐπινοίας αἰπῶν εἰς ἡμεῶν, καὶ ὡς πορρωτάτη ἀνείργειν ἡμᾶς οἰομαι προσήκειν ἢ γινώσκω ἀτοπώτατον, καὶ μὲν τοῖς διωξάμενος ἀπὸ τῆς προσημνηθείσι τ' πρὸς τὸ θεῖον ἐνεκα τῆς περίας, τὸ κατ' ἐξέχον ἢ ἐξέρρον τ' ψυχῆς αὐτῶν ἰκανῶς διαγνωθῆναι. καὶ ὅ τῶν θεοστυχῶν Θεῶν, μὴ ὅσα εἰς λαμπρότερον πηκῆ μακροεἰσότερον τὴν δόξαν αὐτῶν ἀρθῆναι.

CAPUT XXX.

Lex solvens exsilio & curia, & bonorum proscriptio.

Omnes igitur, seu qui patriam extraneo solo commutarunt; eo quod Dei cultum ac fidem cui se tota mente dicaverant, proderere noluisse, crudelibus iudicum sententiis quocumque tempore damnati: seu qui in album Curia relati sunt, cum antea non essent ex numero Curialium; nunc patriis fundis & consueto otio restituti, liberatori omnium Deo gratias referant. Quicumque item bonis spoliati sunt, & omnium facultatum multatione percussi, miseriam hactenus vitam egerunt: & hi quoque pristinis domiciliis ac familiis & facultatibus restituti, Dei beneficentia læti perfruuntur.

CAPUT XXXI.

Item eos qui in insulas erant relegati.

Sed & quotquot inviti in insulis detinentur, hujus provisionis beneficium frui præcipimus: ut qui hactenus montium asperitatibus, & circumfusio mari

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Λ.

Nóμος ἀπολύων ἔξοισ μὴ ἢ θυλάει, ἢ δ' αὐτοῖς

Α Παντες τοίνυν, εἴτε ἴνες μετὰ τῆς ἀπὸ τῆς ἐνεργῆσας ἠλλάξαντο. ἢ μὴ τῶν πρὸς τὸ θεῖον παρῆδον ἡμῶν ἐπινοίας ὀφείλει εἶναι ἡμῶν, ἀσφαλῶς πεπεσῶκα. οἷα μὲν αὐτὸ ἀκρίτως, ὡς εἰς τῆς παρ' ἀνθρώπων ἐπινοίας χεῖρον ἀν' οἰ τὴν ἐξάνιον ὀρθῶς μετὰ δόξαστες ἐλπίδα, ἢ ταύτην ἐξαιρέτον τε καὶ βασιλῖδα ἀσφαλῶς ἐπὶ τῶν θεῶν καθύπερθε αὐτοῖν τόπων, τοσάτω τε ἡμῶν δόξα αὐτοῖς μετὰ ζῶντων, ὅσα πᾶς σφᾶς αὐτῶν γίνωμαι ἐπινοίας τῶν δεινῶν ἐχώρισαν. τὰς ἀνατολὰς ἰσομῶς τὰς πρὸς κείρον ἐπένεχθῆσαι ἀπὸ τῆς ἐτάς ἐπερογκῆσας βασιάνες, δόξα τῶν ἐπινοίας αἰπῶν εἰς ἡμεῶν, καὶ ὡς πορρωτάτη ἀνείργειν ἡμᾶς οἰομαι προσήκειν ἢ γινώσκω ἀτοπώτατον, καὶ μὲν τοῖς διωξάμενος ἀπὸ τῆς προσημνηθείσι τ' πρὸς τὸ θεῖον ἐνεκα τῆς περίας, τὸ κατ' ἐξέχον ἢ ἐξέρρον τ' ψυχῆς αὐτῶν ἰκανῶς διαγνωθῆναι. καὶ ὅ τῶν θεοστυχῶν Θεῶν, μὴ ὅσα εἰς λαμπρότερον πηκῆ μακροεἰσότερον τὴν δόξαν αὐτῶν ἀρθῆναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΛΑ.

Τὸς ἐν νήσοις ἐμῶν.

Οὐ μὴ ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐβυλαρῶν ἐπινοίας κατέχευσι τῆς προσημνηθείσι ταύτης δόξα αὐτοῖς μετὰ τῶν ζῶντων, ὅπως οἱ μέγιστον